

23/02/09

לכבוד:
עו"ד מנדי מזוז
היועץ המשפטי לממשלה
שלום רב,

הנדון: פקיעת כהונתו של ראש הממשלה עם השבעת הכנסת החדשה

כידוע מחר 24/02/09 תושבע הכנסת ה-18 עם השבעת הכנסת תפקע כהונתו של אהוד אולמרט כחבר כנסת ולכן יש לקבוע כי נבצר ממר אהוד אולמרט מלכהן כראש ממשלה.

1. סעיף 5(ב) לחוק יסוד הממשלה קובע שראש הממשלה יהיה מבין חברי הכנסת להלן:
" (ב) ראש הממשלה יהיה מבין חברי הכנסת; שר אחר יכול שיהיה שלא מבין חברי הכנסת."
2. מעבר לקביעה חד משמעית זו, חוק יסוד ממשלה רצוף באזכורים לכך שראש הממשלה חייב להיות חבר כנסת להלן:
  - (א) סעיף 5 (ד) לחוק בנוגע למו"מ ראש הממשלה
"אחד השרים שהוא חבר הכנסת יכול שיהיה ממלא מקום ראש הממשלה."
  - (ב) סעיף 7 (א) לחוק בנוגע להטלת התפקיד להרכיב את הממשלה ע"י הנשיא:
"משיש לכונן ממשלה חדשה יטיל נשיא המדינה, לאחר שהתייעץ עם נציגי הסיעות בכנסת, את התפקיד להרכיב ממשלה על אחד מחברי הכנסת שהסכים לכך"
  - (ג) סעיף 8 לחוק בנוגע להרכבת הממשלה
"לחבר הכנסת שנשיא המדינה הטיל עליו את התפקיד להרכיב ממשלה"
  - (ד) סעיף 10 (ב) לחוק בנוגע להטלת התפקיד להרכיב את הממשלה ע"י הכנסת:
"הוגשה לנשיא בקשה כאמור בסעיף קטן (א), יטיל הנשיא, בתוך יומיים, את התפקיד להרכיב ממשלה על חבר הכנסת שצויין בבקשה"
  - (ה) סעיף 13 לחוק בנוגע להרכבת הממשלה:
" (א) הטיל נשיא המדינה על חבר הכנסת את התפקיד להרכיב ממשלה, יודיע על כך ליושב ראש הכנסת ויושב ראש הכנסת יודיע על כך לכנסת.
(ב) הרכיב חבר הכנסת ממשלה, יודיע על כך לנשיא המדינה וליושב ראש הכנסת, ויושב ראש הכנסת יודיע על כך לכנסת ויקבע ישיבה, לצורך כינון הממשלה, בתוך שבעה ימים מיום ההודעה לכנסת לפי סעיף קטן זה.
(ג) חבר הכנסת שהרכיב ממשלה יעמוד בראשה."
  - (ו) סעיף 16 (ג) בנוגע למחליף ראש הממשלה:
"לא היה ממלא מקום לראש הממשלה או שנבצר ממלא מקום ראש הממשלה למלא את תפקידיו לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב), תקבע הממשלה שר אחר, שהוא חבר הכנסת, למלא תפקידים אלה"
  - (ז) סעיף 21 (ב) בנוגע להתפטרות ממלא מקום ראש הממשלה מן הכנסת
(ב) שר המכהן כממלא מקום ראש הממשלה, שחדל להיות חבר הכנסת, יחדל מלכהן בתפקידו כממלא מקום ראש הממשלה.
  - (ח) סעיף 28 (ב) בנוגע לאי-אמון בממשלה
הבעת אי אמון בממשלה תיעשה בהחלטה של הכנסת, ברוב חבריה, לבקש מנשיא המדינה להטיל את הרכבת הממשלה על חבר הכנסת פלוני, שהסכים לכך בכתב."

- (ט) סעיף 29 (ב) בנוגע לפיזור הכנסת:
"בתוך 21 ימים מיום פרסום הצו, רשאים רוב חברי הכנסת לבקש בכתב מנשיא המדינה להטיל על חבר כנסת פלוני, שהסכים לכך בכתב, ושאינו ראש הממשלה, להרכיב ממשלה."
(י) סעיף 30 (ג) בנוגע לרציפות הממשלה
"ראש הממשלה שהתפטר ימשיך במילוי תפקידו עד שתיכון הממשלה החדשה; נפטר ראש הממשלה, נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו או הופסקה כהונתו מחמת עבירה, תקבע הממשלה שר אחר שהוא חבר הכנסת וחבר סיעתו של ראש הממשלה, לכהן כראש הממשלה בפועל עד שתיכון הממשלה החדשה"
3. מן הציטוטים לעיל עולה ברור כי התכונה הבלעדית המייחדת את ראש הממשלה הוא היותו חבר כנסת. מן החוק עולה כי כהונה כחבר כנסת הינה מחייבת לכהונת ראש ממשלה.
4. אמונם בסעיף 21 (א) לחוק לא ציון במפרש כי ראש ממשלה שחדל מלהיות ח"כ חדל מלהיות ראש ממשלה אלא כהתפטרות הממשלה, להלן:
" (א) ראש הממשלה שחדל להיות חבר הכנסת, רואים אותו כאילו התפטר מכהונתו ביום שנפסקה חברותו בכנסת; התפטרות ראש הממשלה – כהתפטרות הממשלה."
5. אבל בהחלט עולה מרוח החוק ומן הציטוטים הרבים בחוק בנוגע לכך שראש הממשלה חייב להיות חבר כנסת כי על ראש הממשלה להיות חבר כנסת מיום כניסתו לתפקיד ועד ליום יציאתו מן מתפקיד ראש הממשלה.
6. כידוע אוהד אולמרט לא נבחר לכנסת 18, והחל ממחר ה- 24/02/09 תחדל כהונתו בכנסת, משום כך יש לקבוע כי מר אהוד אולמרט חדל מלהיות ראש ממשלה ולקבוע שממלאת מקומו ח"כ ציפי ליבני הינה ראש הממשלה בפועל את לכינון הממשלה החדשה.
7. בהקשר זה ראוי להזכיר כי מעולם לא כיהן ראש ממשלה שלא היה חבר כנסת, זאת ככול הידוע לח"מ. בכל המקרים שחבר כנסת אחד החליף ראש ממשלה מכהן לאחר הבחירות ראש ממשלה המוחלף נבחר לכנסת. כך היה גם בשנת 1977 כאשר יצחק רבין התפטר מתפקידו כראש ממשלה אבל נבחר לכנסת ה-9.
8. מן האומר לעיל אבקשך לקבוע כי מר אהוד אולמרט חדל או נבצר ממנו לכהן כראש ממשלה וזאת החל ממחר.

במחאה,

דרור עזרא

חבר מועצת העיר הרצליה

רכז תחום ים וחופים ורכז פורום השרון

העתק:

מר פאר ויסנר – יו"ר מפלגת הירוקים
ח"כ ציפי ליבני – שרת החוק